

Fr.C.A. Jaspers

‘Primaat’ betekent volgens de Grote Van Dale ‘de bevoegdheid om de eerste plaats in te nemen’. Voor onderwijs en opleiding ligt het primaat dan bij degenen die aan de top van de ordening staan, het hoogst ontwikkeld zijn, zich het meest onderscheiden op het gebied van onderwijs en opleiding. Wie zijn dat? Om dat vast te stellen kan men kijken naar prestaties en verworvenheden en gegroeide praktijk, maar ook naar wie de feitelijke opdracht heeft en wie in de actuele situatie de initiatieven neemt.

Een representatief voorbeeld van de gegroeide praktijk zijn de zogenaamde ‘teach the teacher’-trainingen die binnen de universitaire medische centra (umc’s) zijn ontwikkeld. Daarna zijn ze in samenspraak met opleiders aangepast en toegesneden op de vervolgopleidingen in umc’s én in algemene opleidingsziekenhuizen. Inmiddels bestaat de staf die de trainingen verder ontwikkelt en uitvoert uit klinici van academische en algemene opleidingsziekenhuizen en uit onderwijskundigen uit de umc’s.

Dat de umc’s het initiatief nemen voor ontwikkelingen rond de opleidingen volgt daarnaast logisch uit hun opdracht krachtens de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) voor onderwijs, opleiding, onderzoek en patiëntenzorg.¹ Deze opdracht tot initiatief en innovatie en het ontwikkelen en implementeren en tot slot ook het verspreiden

van bewezen en succesvolle innovaties, dat is het primaat van de umc’s.

Dit primaat kunnen ze realiseren door de academische context waarin experiment en evaluatie vanzelfsprekend zijn en waarin directe contacten bestaan met alle wetenschappelijke disciplines die het fundament leggen van geneeskunde, onderwijs en opleiding. Dat vormt de basis voor de collectieve ambitie van de professionals in de umc’s om grenzen te verleggen. En dat trekt specialisten die daar interesse voor hebben en zorgt voor de kritische massa die nodig is om innovaties te starten en tot een succes te maken.²

In de algemene opleidingsziekenhuizen richt zich de collectieve ambitie op de primaire opdracht: patiëntenzorg van kwalitatief hoogstaand niveau. Secundair komt daarbij het uitvoeren van onderwijs en opleidingen.

De gegroeide praktijk met een primaat van de umc’s rond de opleiding van medische specialisten ervaart men als vanzelfsprekend. Daarom laat ook de actuele situatie zien dat initiatieven en innovaties ontstaan in de umc’s, bijvoorbeeld rond de modernisering van de specialistenopleidingen en rond de concrete invulling van de onderwijs- en opleidingsregio’s (www.artsenopleiden.nl/navigatie/frameachtergrond.html; doorklikken op ‘Project IMvO’).

Het primaat van de umc’s bestaat echter alleen door de samenhang met de al-

* Dit artikel verschijnt ook in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde.

gemene opleidingsziekenhuizen. Een umc heeft daardoor ook de verplichting om de leidende rol zo in te vullen dat de expertise en mogelijkheden van de algemene opleidingsziekenhuizen optimaal tot uitdrukking komen en deze hun onderwijs- en opleidingstaken goed kunnen vervullen. Dat gebeurt door kennis te delen, regionale samenwerking te organiseren en te coördineren en door expertise en onderwijsfaciliteiten, zoals gespecialiseerde 'skill-labs', beschikbaar te stellen.

Derhalve hebben umc's het primaat bij de opleiding van specialisten. De discussie moet zich vervolgens richten op het optimaal benutten van de collectieve ambitie, expertise en infrastructuur van umc's én algemene opleidingsziekenhuizen.

Summary

The university teaching hospitals are legally commissioned for the development and implementation of the initial medical training for doctors and for the training of specialist registrars, i.e. graduate medical education. They are able to carry out this task partly due to the professionals' collective sense of ambition and a strongly focussed organization that has the necessary critical mass at its disposal. (Jaspers FrCA. University Teaching Hospitals hold primacy in graduate medical education. Dutch Journal of Medical Education 2006;25(3):143-144.)

Literatuur

1. Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Staatsblad 1992;953.
2. Rogers EM. Diffusions of innovation. New York: The Rees Press; 2003.

De auteur:

Hr. dr. Fr.C.A. Jaspers, internist/lid raad van bestuur, Universitair Medisch Centrum Groningen.

Correspondentieadres:

Hr. dr. Fr.C.A. Jaspers, Universitair Medisch Centrum Groningen, raad van bestuur, Postbus 30.001, 9700 RB Groningen.

Belangenconflict: geen gemeld.

Financiële ondersteuning: geen gemeld.